

Name: \_\_\_\_\_

Class: \_\_\_\_\_

abc  
ion: \_\_\_\_\_

Date: \_\_/\_\_/\_\_

Marks: \_\_/100

# સમાનાર્થી શબ્દો - વિસ્તૃત

Extended Synonyms • Std 5 Vocabulary  
GSEB ધોરણ ૫ • Linguistic Mastery Tier • એક જ અર્થ ના વિવિધ શબ્દો

15 Words

35 min

8 Exercises

Std 5 Level

100 marks

## બધા ૧૫ શબ્દો + Etymology (15 Words + Origin)

#	Gujarati	Phonetic	English	Etymology / વ્યુત્પત્તિ
1	પાણી	pani	જળ, નીર, ઉદક	Water - 4 શબ્દો
2	આકાશ	aakash	આસમાન, વ્યોમ, અંબર	Sky - 4 શબ્દો
3	પૃથ્વી	pruthvi	જમીન, ધરા, ભૂમિ	Earth - 4 શબ્દો
4	સૂર્ય	surya	દિનકર, રવિ, ભાનુ	Sun - 4 શબ્દો
5	ચંદ્ર	chandra	શશી, સોમ, રજનીશ	Moon - 4 શબ્દો
6	પિતા	pita	જનક, બાપ, તાત	Father - 4 શબ્દો
7	માતા	mata	જનની, અંબા, માવડી	Mother - 4 શબ્દો
8	ઘર	ghar	મકાન, નિવાસ, આશ્રય	House - 4 શબ્દો
9	મિત્ર	mitra	દોસ્ત, સખા, સહુચર	Friend - 4 શબ્દો
10	પુત્ર	putra	દીકરો, સંતાન, બાળ	Son - 4 શબ્દો
11	દિવસ	divas	દિન, વાર, રોજ	Day - 4 શબ્દો
12	રાત	rat	રાત્રિ, નિશા, રજની	Night - 4 શબ્દો
13	પુસ્તક	pustak	ક્રિતાબ, ગ્રંથ, ચોપડી	Book - 4 શબ્દો
14	જંગલ	jangal	વન, અરણ્ય, અટવી	Forest - 4 શબ્દો
15	ફૂલ	phool	કુસુમ, પુષ્પ, સુમન	Flower - 4 શબ્દો

**સમાનાર્થી શબ્દો - વિસ્તૃત વિશે (About)**

સમાનાર્થી = સમાન + અર્થ. એક જ વસ્તુ માટે અલગ શબ્દો. કાવ્ય માં ઉપયોગ. ધોરણ ૫ માં ૧૫ સમાનાર્થી જૂથો.

**ઉદાહરણ વાક્યો (Example Sentences)**

1 પાણી = જળ = નીર.

→ All mean water.

2 કવી પ્રાસ માટે અલગ શબ્દ.

→ Poet uses different words for rhyme.

3 રવિવાર = સૂર્ય નો વાર.

→ Sunday = Sun's day.

4 પુસ્તક = જ્ઞાન નો ભંડાર.

→ Book = treasure of knowledge.

5 મિત્ર = વિશ્વાસનો સાથી.

→ Friend = trusted companion.

**શબ્દ સંબંધો (Word Relations)**

**Why use:** કાવ્ય માં, repetition ટાળવા

**Sources:** સંસ્કૃત, ગુજરાતી, અરબી

**Sun synonyms:** સૂર્ય, રવિ, દિનકર, ભાનુ

**Moon synonyms:** ચંદ્ર, શશી, સોમ

**Practice:** કાવ્ય + નિબંધ માં વાપરો

**1 જોડી લખો (Match)** 5 marks • 5 min**Gujarati**

- પાણી
- આકાશ
- પૃથ્વી
- સૂર્ય
- ચંદ્ર

**English**

- શશી, સોમ, રજનીશ
- દિનકર, રવિ, ભાનુ
- જમીન, ધરા, ભૂમિ
- આસમાન, વ્યોમ, અંબર
- જળ, નીર, ઉદક

**2 ખાલી જગ્યા પૂરો (Fill Blanks)** 5 marks • 5 min

- \_\_\_\_\_ (જનક, બાપ, તાત) → Phonetic clue: pita
- \_\_\_\_\_ (જનની, અંબા, માવડી) → Phonetic clue: mata
- \_\_\_\_\_ (મકાન, નિવાસ, આશ્રય) → Phonetic clue: ghar
- \_\_\_\_\_ (દોસ્ત, સખા, સહચર) → Phonetic clue: mitra
- \_\_\_\_\_ (દીકરો, સંતાન, બાળ) → Phonetic clue: putra

**3 શબ્દ રચના (Word Formation)** 6 marks • 5 min**1. દિવસ (દિન, વાર, રોજ)**

સમાનાર્થી: \_\_\_\_\_ વિરુદ્ધાર્થી: \_\_\_\_\_

**2. રાત (રાત્રિ, નિશા, રજની)**

સમાનાર્થી: \_\_\_\_\_ વિરુદ્ધાર્થી: \_\_\_\_\_

**3. પુસ્તક (કિતાબ, ગ્રંથ, ચોપડી)**

સમાનાર્થી: \_\_\_\_\_ વિરુદ્ધાર્થી: \_\_\_\_\_

**4 વાક્ય બનાવો (Sentence Making)** 4 marks • 5 min

1. "જંગલ" શબ્દ થી વાક્ય બનાવો:

2. "ફૂલ" શબ્દ થી વાક્ય બનાવો:

**5 MCQ (Multiple Choice Questions)** 5 marks • 4 min

**Q1. "પાણી" નો English meaning શું?**

- (a) કિતાબ, ગ્રંથ, ચોપડી
- (c) જળ, નીર, ઉદક

- (b) દોસ્ત, સખા, સહચર
- (d) શશી, સોમ, રજનીશ

**Q2. "આકાશ" નો English meaning શું?**

- (a) જનક, બાપ, તાત
- (c) આસમાન, વ્યોમ, અંબર

- (b) વન, અરણ્ય, અટવી
- (d) દીકરો, સંતાન, બાળ

**Q3. "પૃથ્વી" નો English meaning શું?**

- (a) જનની, અંબા, માવડી
- (c) દિન, વાર, રોજ

- (b) જમીન, ધરા, ભૂમિ
- (d) કુસુમ, પુષ્પ, સુમન

**Q4. "સૂર્ય" નો English meaning શું?**

- (a) મકાન, નિવાસ, આશ્રય
- (c) દિનકર, રવિ, ભાનુ

- (b) રાત્રિ, નિશા, રજની
- (d) જળ, નીર, ઉદક

**Q5. "ચંદ્ર" નો English meaning શું?**

- (a) આસમાન, વ્યોમ, અંબર
- (c) કિતાબ, ગ્રંથ, ચોપડી

- (b) શશી, સોમ, રજનીશ
- (d) દોસ્ત, સખા, સહચર





**6 જોડણી / શ્રુતલેખ (Spelling/Dictation)** 10 marks • 5 min

Teacher will say each word. Write in Gujarati:

1. (Hint: જળ, નીર, ઉદક) \_\_\_\_\_
3. (Hint: જમીન, ધરા, ભૂમિ) \_\_\_\_\_
5. (Hint: શશી, સોમ, રજનીશ) \_\_\_\_\_
7. (Hint: જનની, અંબા, માવડી) \_\_\_\_\_
9. (Hint: દોસ્ત, સખા, સહચર) \_\_\_\_\_

2. (Hint: આસમાન, વ્યોમ, અંબર) \_\_\_\_\_
4. (Hint: દિનકર, રવિ, ભાનુ) \_\_\_\_\_
6. (Hint: જનક, બાપ, તાત) \_\_\_\_\_
8. (Hint: મકાન, નિવાસ, આશ્રય) \_\_\_\_\_
10. (Hint: દીકરો, સંતાન, બાળ) \_\_\_\_\_

**7 ચિત્ર-શબ્દ જોડી (Picture-Word Match)** 5 marks • 3 min

#1	#2 	#3 	#4 	#5 
----	--	--	--	--

Match: 1=\_\_\_ 2=\_\_\_ 3=\_\_\_ 4=\_\_\_ 5=\_\_\_

**8 શબ્દ-શોધ (Word Search)** 10 marks • 5 min • Find 5 words!

Find these 5 words:

ક	ા	ય	મ	ા	ર
ય	ા	પાણી	ય	ા	ી
ા	ા	આકાશ	ા	ર	ા
ર	ા	પૃથ્વી	ા	ા	ય
ી	ો	સૂર્ય	ન	મ	ો
ા	ા	ચંદ્ર	ા	ા	ા

## શું તમે જાણો છો? (Did You Know? - Fun Facts)

- ! ગુજરાતી માં ૫,૦૦૦+ સંધિ+સમાસ examples.
- ! સંસ્કૃત આધારિત શબ્દો = ૭૦% ગુજરાતી.
- ! દરેક રૂઢિપ્રયોગ પાછળ વાર્તા છે.

## સામાન્ય ભૂલો (Common Mistakes to Avoid)

- |                      |                         |
|----------------------|-------------------------|
| ✗ અર્થ સીધો સમજવો    | ✓ સંદર્ભ માં અર્થ સમજો  |
| ✗ બધી જગ્યાએ વાપરવું | ✓ યોગ્ય context જરૂરી   |
| ✗ Spelling બદલવી     | ✓ મૂળ spelling preserve |

## Cross-Curricular Connections

- > **Literature:** કાવ્ય માં ઉપયોગ
- > **Speech:** ભાષણ માં શોભા
- > **Writing:** નિબંધ માં વાપરો

## Bonus Challenge (5 extra marks!)

આ topic ના ૫ શબ્દો વાપરી ને એક પોતાનું વાક્ય બનાવો જે real life situation દર્શાવે.

---



---



---

## ચર્ચા પ્રશ્નો (Discussion Questions)

- Q1.** આ topic (સમાનાર્થી શબ્દો - વિસ્તૃત) તમારા જીવનમાં કેવી રીતે ઉપયોગ થાય?
- Q2.** કુટુંબ સાથે આ topic વિશે શું વાત કરી?
- Q3.** આ topic માં તમારું favorite શબ્દ કયું અને કેમ?

## Project Ideas (Extended Learning)

- P1:** ૫ examples ની વાર્તા લખો
- P2:** કવિતા માં application શોધો
- P3:** Daily diary માં વાપરો

## Reading Recommendations

"ગુજરાતી વ્યાકરણ" - GSEB

સંસ્કૃત મૂળ શબ્દકોશ

[balgujarati.com/std5/grammar/](http://balgujarati.com/std5/grammar/)

## Self-Evaluation Rubric (Rate Yourself)

Criteria	4 marks	3 marks	2 marks	1 mark
Word Knowledge	<input type="checkbox"/> Excellent	<input type="checkbox"/> Good	<input type="checkbox"/> Average	<input type="checkbox"/> Need Practice
Reading Skills	<input type="checkbox"/> Excellent	<input type="checkbox"/> Good	<input type="checkbox"/> Average	<input type="checkbox"/> Need Practice
Writing Skills	<input type="checkbox"/> Excellent	<input type="checkbox"/> Good	<input type="checkbox"/> Average	<input type="checkbox"/> Need Practice
Etymology	<input type="checkbox"/> Excellent	<input type="checkbox"/> Good	<input type="checkbox"/> Average	<input type="checkbox"/> Need Practice

## ✓ ANSWER KEY - All 8 Exercises (પેરન્ટ્સ માટે)

**Exercise 1 - Match (5 marks):**

1. 1 → E (જળ, નીર, ઉદક)
2. 2 → D (આસમાન, વ્યોમ, અંબર)
3. 3 → C (જમીન, ઘરા, ભૂમિ)
4. 4 → B (દિનકર, રવિ, ભાનુ)
5. 5 → A (શશી, સોમ, રજનીશ)

**Exercise 2 - Fill Blanks (5 marks):**

1. 1. પિતા
2. 2. માતા
3. 3. ઘર
4. 4. મિત્ર
5. 5. પુત્ર

**Exercise 3 - Word Form (6 marks):**

(Many answers possible - refer to relations on page 2)

**Exercise 4 - Sentences (4 marks):**

(Examples on page 2 - any correct usage)

**Exercise 5 - MCQ (5 marks):**

1. Q1 → (c) જળ, નીર, ઉદક
2. Q2 → (c) આસમાન, વ્યોમ, અંબર
3. Q3 → (b) જમીન, ઘરા, ભૂમિ
4. Q4 → (c) દિનકર, રવિ, ભાનુ
5. Q5 → (b) શશી, સોમ, રજનીશ

**Exercise 6 - Spelling (10 marks):**

1. 1. પાણી
2. 2. આકાશ
3. 3. પૃથ્વી
4. 4. સૂર્ય
5. 5. ચંદ્ર
6. 6. પિતા
7. 7. માતા
8. 8. ઘર
9. 9. મિત્ર
10. 10. પુત્ર

**Exercise 7 - Pic Match (5 marks):**

1. 1=પાણી
2. 2=આકાશ
3. 3=પૃથ્વી
4. 4=સૂર્ય
5. 5=ચંદ્ર

**Exercise 8 - Word Search (10 marks):**

1. ✓ પાણી
2. ✓ આકાશ
3. ✓ પૃથ્વી
4. ✓ સૂર્ય
5. ✓ ચંદ્ર

**Total: 50 marks + Bonus 5 = 55 (Self-Eval: 16 separate)**

**MEMORY TRICKS (યુક્તિ)**

- દરરોજ ૩-૪ શબ્દો યાદ રાખો, સપ્તાહ માં ૧૫ complete
- દરેક શબ્દ ને વાક્ય માં વાપરો - context જરૂરી
- Etymology સમજો - શબ્દ ની વ્યુત્પત્તિ યાદ રાખવામાં મદદ
- પુનરાવર્તન: દિવસ ૧, ૩, ૭, ૧૪, ૨૮ માં revise કરો

**PRO TIPS (પેરન્ટ્સ + ટીચર્સ માટે)**

- બાળક સાથે દરરોજ ૧૫ મિનિટ practice કરો
- રીઅલ-વાર્લ્ડ situations માં શબ્દો વાપરો
- ભૂલો સહજતા થી સુધારો, ગુસ્સો ન કરો
- એક શબ્દ થી story બનાવો - creative use

**CERTIFICATE OF COMPLETION****સફળતા પ્રમાણપત્ર**

This is to certify that

\_\_\_\_\_

(Student Name)

has successfully completed

**સમાનાર્થી શબ્દો - વિસ્તૃત (Extended Synonyms)**

Std 5 Vocabulary - GSEB Kallol Aligned

\_\_\_\_\_

Parent / Guardian

\_\_\_\_\_

Teacher / Date